

Felelős szerkesztő:

Dr.

SALACZ ELEMÉR

Szerkesztőség:

I. ker. BELICEY-U.

9. SZ.

SZARVASI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 120 k.

Negyedévre 30 k.

Egyes szám 2 k.

Kiadóhivatal:

I. K. BELICEY

UT 9. SZÁM.

Laptulajdonos: a Szarvasi Kisgazdák és Földművesek Pártköre

Felelős kiadó: Gulyás Pál.

Megjelenik minden Pénteken reggel.

A magyar gazdatársadalom hivatása.

Mi volt a magyar gazdatársadalom a múltban, még csak a közelmúltban is? Ugyszólván semmi; mint politikai hatalom alig számított. Dolgozott és viselte a súlyos közterheket, de a törvényhozó testület padsoraiban nem volt szava. A nagy vilákkatasztrófának és a forradalmaknak kellett elkövetkezniök, hogy a magyar gazda tudatára ébredjen az ő jelentőségének, hogy részt követeljen magának az államhatalomból és a közügyek intézéséből kivegye magának azt a részt, amely őt számánál és súlyánál fogva megilleti. A háborút megelőző kormányok sem törődtek a faluval; mesterségesen, állami támogatással, tarifa- és egyéb kedvezményekkel nagy ipárt teremtettek, kedveztek amennyire lehetett a nagybirtoknak és az ipari nagytőkének, abban a téves felfogásban, hogy az országnak lehetőleg ipari országgá kell válnia, mert csak úgy tudja elviselni a nagyhatalmi állással együttjáró nehéz terheket. Pedig a tapasztalat mutatja, hogy erre nincs feltétlenül szükség. Ott van Dánia példája, amely földműves ország és virágzó földművelés és állattenyésztés olyan jövedelmet hoz, hogy teljesen eleget tud tenni a modern kulturállam összes követelményeinek.

A háboru bebizonyította, hogy a földművelésnek sokkal nagyobb fontossága van a hadviselés szempontjából is, mint azt kezdetben hitték, hogy az agrárállamok teherbíró képessége jóval nagyobb, mint az iparos államoké, a belső összeomlás veszélyének nincsenek annyira kitéve, mint a tisztán iparos államok. Most Magyarország gyászos összeomlása után a magyar gazdába vetjük min-

den reményünket, rá apellálnak folyton azok is, akik valamikor tudni sem akartak róla, az egykor annyit dédelgetett ipari nagytőkétől senki sem kér áldozatot, csak a falutól. A gazda hozzon áldozatot a nagyszámu ellátatlanoknak, ő mondjon le jövedelmének egy részéről, hogy a gazdaságilag nem termelőknek legyen kenyérük.

A magyar társadalomra nagy feladatok várnak, mert pótolni kell mindazt, amit 1867-től 1914-ig elmulasztott. Ha az ország lakosságának ez a rétege csak annyira is meg lett volna szervezve a háboru előtt, mint amennyire azóta hirtelen magától megszerveződött, talán egészen másképp alakult volna Magyarország sorsa. Amit most megkezdett, tovább kell folytatnia teljes erővel s egy nagy, hatalmas politikai és gazdasági szervezetté kell magát kinőnie, nem osztályuralmi célokkal, hanem azért, hogy sulya és tekintélye arányos legyen azokkal a terhekkel, amelyekkel az ő vállára nehezdednek. Jól jegyezzük meg: ez a szervezkedés nem maradhat csupán politikai; ez még magában semmi, ha a gazdák egységes politikai pártot alkotnak, mert a politikai párt természeténél fogva laza kötelék és könnyen szétbomlasztható. A magyar gazdáknak ki kell építeniök az ő gazdasági szervezeteiket, tovább kell fejleszteni a fogyasztási, hitel- és egyéb szövetkezéseiket, s így egy hatalmas gazdasági szervezetbe tömörülve, döntőleg folyhatnak be az ország sorsának intézésébe. Ne várjunk semmit az államtól, erőtlenségre vall, ha mindent felülről várunk és azt lessük, hogy az állami sült galamb a szánkba repüljön. Minden szervezet

gyöngye, jövő nélkül való, amely nem a saját erőnkől, a saját elhatározásunkból jön létre.

Nem kell hosszasan bizonyítani, hogy a gazdasági alapon megszervezett gazdatársadalom mit jelentene az ország politikájának intézésében. De többet mondunk. Az ilyen szervezet olyan hatalom volna, amely mint világpolitikai tényező sem megvetendő. Mert ez az egységes szilárd magyar gazdasági szervezet befolyást gyakorolna Közép-Európa egész gazdasági életére. Természetes súlyával olyan gazdasági és egyuttal politikai hatalmat képviselne, hogy nála nélkül semmi sem történhetne és döntő szava volna a világpolitikai kérdések intézésében, szóval olyan kérdésekben, amelyekben eddig ő tőle nem kértek véleményt.

(B. A.)

A kormány bemutatkozása az orsz. kisgazdapártban.

Az új kormány kinevezése után megjelent az országos kisgazdapártban, ahol a miniszterelnök többek közt a következőket mondotta:

— Nem érzem magam idegennek ebben a pártban; mert testestől-lelkestől ehhez a párthoz vonzódok. Agrárius érzelmű vagyok, bár megszállott területen lévő birtokaimat elkobozták, de gondolatban és érzésben ugyanaz maradtam, mint amikor saját földemen gazdálkodhattam.

Az a felfogásom, hogy ebben az országban a gazdatársadalom az országot fenntartó elem. Nem óhajtok azonban egyoldalú kijelentést tenni és szükségesnek tartom hangsúlyozni, hogy az ország szekerét csak akkor ránthatjuk ki a kátyuból, ha a gazdatársadalom és a közeposztály összefog, mert ha a gazdatársadalom szembehelyezkedik az intelligenciával, a katasztrófa elkerülhetetlen lesz.

— A vallás-erkölcsi és nemzeti szempontoknak kell érvényesülni az egész kormányzatban, mert ez juttatja diadalra a keresztény eszmét. A keresztény gondolat nem indulhat a vad antiszemitizmus jelsza-

Rudolf trónörökös halálának titka.

Elmondja Lujza hercegnő. (Folytatás)

— Január 28-án sétakocsizást tettem a Práterben. A nagy fasor egy keskeny ösvényén megpillantottam Rudolfot. L. grófnővel sétált, akiről akkor sokat pletykáltak. Nem írom ki a nevét, mert Rudolf életében is szerepe volt. Rudolf meglátott engem és intett, hogy állítsam meg kocsimat. Néhány banális szót szolt hozzám, sápadt volt, úgy láttam, hideg leli, ideges.

— Mayerlingbe utazom, — szolt némi hallgatás után — mond meg a kövérnek, hogy ma este ne jöjjön, hanem csak holnap után reggel.

— Kövérnek nevezte férjemet, Kóburg herceget, aki Rudolfnak leghívebb és leggyakoribb vadásztársa volt, Tartóztatni akartam, azt reméltem, hogy meghíltén fog beszélni velem, próbáltam társalgást kezdeni:

— Mikor látogat meg? — Kérdeztem. Csodálkozó szemét meresztett rám és csak ennyit felelt:

— Minek?

— Január 28-án estétől 30-án regge-

lig Mayerlingben akart maradni — nem egyedül. Mikor az első vendégek érkeztek, a kiket Mayerlingbe meghívott vadászatra, a melynek reggeli 8 órakor kellett kezdődnie, de megelőzőleg bőséges vadászreggelihez terítették, senki sem sejtette, hogy a házigazda a maga halotti torára hívott vendégeket. Holtan találták Rudolfot és Vecsera Máriát szobájukban. Borzasztó volt a látvány — mondotta nekem gróf Hoyos — mikor elsőnek lépett a szobába. Átment az éjszaka után Rudolf megölte kedvesét, azután kioltotta a maga életét. Szerelméről nem tudott lemondani, nem is lett volna képes a viszonyt felbontani, kétfelé pedig lekötve lenni, elviselhetetlen helyzet volt számára.

— Nem maradt számára más megoldás, csak a halál. Január 30-án reggel ért a gyászos hír Bécsbe és mindjárt azután hozzám jött a király egy adjutánsa tudakozócní. Azt feleltem, hogy semmi közlebbít nem tudok, férjem, a ki reggeli hat órakor ment ki a vadászatra, még nem tért vissza. A Burgba siettem hugomhoz. Egy udvarhölgye vezetett be hozzá. Halálsápadtan és szóltanul mutatott nekem egy levelet, a mely

Rudolf halálának titkát fedte fel. Ezt a levelet sógorom halála után találták meg, ebből tudtam meg, hogy mikor Rudolf engem a Práterben megszólított, már eltökélte magát a halálra. A levél első sora ez:

— Bucsuzom az élettől.

Maga a levél egészen rövid, mindössze ennyi:

„Légy boldog kedved szerint. Viseld gondját leányodnak, aki nekem a legdrágább a világon. Ezt a kötelességet hagyom rád örökségül.“

Férjem csak január 31-én tért haza, miután órákat töltött a császárnál. Kértem, beszéljen el részleteket, de ő csak ennyit mondott:

— Borzasztó volt, amit hallottam, de semmit sem szabad elárulnom. Megesküdtem, a császárnak, hogy néma leszek.

Rudolf másik négy barátja, a kit a Mayerlingi vadászatra meghívott, szintén féltékenyen őrizte a titkot. Ami a szolgálószemélyzetet illeti, annak bizonyára oka volt rá, hogy hallgasson.

vával. Ami a kormány programját illeti, a nemzetgyűlés ülésén részletesen fogom ismertetni és most csak két-három pontjára mutatok rá.

A kormány álláspontja a királykérésben.

— A kormány a jogrendet jobbra és balra egyaránt biztosítani fogja és minden egyéni akciót a legkíméletlenebbül elfolyt. A hatóságok tekintélyét teljes mértékben visszaállítja. A kormány a legszigorúbban az 1920. évi I. törvények alapján áll és azoknak az elveknek, amelyek ebben a törvényben foglaltatnak, minden körülmények között érvényt fog szerezni. A királykérésnek a megoldása a nemzetgyűlésre tartozik.

A mai választójog igen széleskörű.

— A választójog mai formája tarthatatlan. Európának nincsen olyan állama, amelyben a választójog olyan széleskörű volna, mint nálunk és ezért a választójogot demokratikus alapon meg kell változtatni és a nyugati demokráciák kevésbé szélsőséges rendszerével kell összehangzásba hozni.

A kisgazdatársadalom képviselője a megyében.

— Meg kell oldani a közigazgatási reformot is és a vármegyei rendszert a ország demokratikus szervezetéhez mérten kell átalakítani. A vármegyét, mint az alkotmány ősi védbástyáját nem szabad a demagógiának kiszolgáltatni. Gondoskodunk azonban arról, hogy az ország lakosságának a zöme, a kisgazdatársadalom megfelelő képviselőt nyerjen a vármegyében. A közigazgatás régi, elavult, célszerűtlen rendszeren épült fel és ezért fel kell frissíteni a községi és megyei szervezetet.

**Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában, Amen.**

**Részleteiben is megszavazták az ingóvagyonváltást,
Májusra elkészül az ingatlanvagyonváltás javaslat.**

A nemzetgyűlés a pénzügyminiszter több módosításával részleteiben is elfogadta az ingóvagyonváltásáról szóló törvényjavaslatot. A tárgyalás folyamán több lényeges enyhítést tettek a javaslaton. Így a hős halottak örökségét és a hadifoglyok vagyonát csak fél váltással terhelik meg s a menekültek is lényeges kedvezményeket kapnak.

Mániu lesújtó kritikája az erdélyi állapotokról.

Mániu Gyula az erdélyi helyzetről a bukaresti pártkörben nagy beszédet mondott. Éles hangon szóváltette, hogy a román kormány egyáltalán nem törődik a Romániához csatolt területek jólétével. A kormány — mondotta Mániu csak az ó-románok érdekeit tartja szem előtt és elfelejti, hogy Erdély és Bukovina sokkal fejlettebb kulturájú, mint Ó-Románia. Ezután a korrupciót tette szóvá, amelyről így nyilatkozott: — A korrupció eddig nálunk (Erdélyben) ismeretlen volt, de az ó-románok már minálunk is elvétették a magvát. Ez ellen tiltakozik. Követeli, hogy Erdély maradjon az erdélyieké, követeli a magyar tisztviselők visszahívását. Ezután az aradi összeesküvésről beszélt. Ennek — mondotta — nem sok alapja lehet és tudomásom szerint a kormány azért fujta fel, hogy a lakosság figyelmét sokkal nagyobb kaliberű dolgokról elterelje. Beszédét azzal fejezte be, hogy Erdélyben és Bukovinában nagy az elégtelenség s il enformán nem szabad csodálni, hogy sokan még a románok közül is vissza kívánják a régi magyar uralmat.

Felmentett főispán.

Báday belügyminiszter Egan Imre békésmegyei főispánt állásától felmentette.

Pártelet

Rendkívüli választmányi ülés.

A szarvasi kisgazdák és földművesek pártkörének választmánya múlt vasárnap délelőtt rendkívüli ülést tartott, melyen nemzetgyűlési képviselőnk is részt vett. A választmány tudomásul vette, hogy a földművelésügyi miniszter a pártkör házában megvételére vonatkozó szerződést jóváhagyta és úgy határozott, hogy — tekintettel az építőanyagok drágaságára — nagyobb építkezést most nem eszközöltet, hanem csak a legszükségesebb átalakítási, javítási munkákat végezteti el.

Melyik a rossz ezres?

Az Osztrák-Magyar Bank budapesti pénzügyintézeténél az ezer koronás-bankjegyek lebélyegzésének eddig harmincnyolc féle hamisítását állapították meg. A pénzlebélyegzést annak idején a vidéken az Osztrák-Magyar Bank fióktelepei hajtották végre és így ismerik a műveletnél alkalmazott festék vegyi összetételét, valamint annak vegyi oldószerét is, úgy hogy a gyanús bankjegyek lebélyegzését ezzel az oldószerrel vizsgálják meg.

Ha az oldószer a felülbélyegzés festékét oldja, a bankjegyet, még akkor is, ha a pecsét állása különben szabálytalan, teljes összegében beváltják.

A hamis bélyegzésű ezreket azonnal megsemmisítik és a még érvényben levő rendelet értelmében ötszázötven korona, illetve 55 százalék levonásával helyes lebélyegzésű bankjegyekben fizetik vissza. — A szabályos lebélyegzésnél a pecsét a magyar szövegű oldalon a bankjegy értékének mennyiségét kifejező szám szövegét vagy legalább is annak kezdőbetűit fedi. Tehát az ezresnél az „Ezer“, a százsnál a „Száz“, az ötvenesnél az „Ötven“, a huszasnál a „Husz“ és a tízesnél a „Tíz“ szón kell lenni a bélyegzőnek a szabály szerint.

A bélyegző helytelen elhelyezése azonban még nem jelenti azt, hogy a pénz hamis, mert a lebélyegzésnél nem ügyeltek pontosan arra, hogy a bélyegző a bankjegy mely részét éri. Ezekben az esetekben a kicserélésnél természetesen teljes ellenértéket szolgáltatnak ki új bankjegyekben.

Julius elsején életbelép a forgalmi adó.

A pénzügyminiszter a közeljövőben be fogja nyújtani az általános forgalmi adóról szóló javaslatát, amely nemcsak az üzletek és vállalatok forgalmát, hanem a fizetések-ből eredő jövedelmet is megadóztatja. A javaslatot tárgyalás céljából megküldötte a pénzügyminiszter az érdekképviseleteknek, így az OMKE-nek, a GYOSZ-nak, a Kereskedelmi Csarnoknak és a TÉBE-nek. Ezek a javaslat letárgyalása után közös memorandumban ismertetik észrevételeiket.

A javaslat szerint általános forgalmi adó alá esik mindenki, aki a belföldön az önálló termeléstől különböző bármilyen önálló bevétel elérésére irányuló kereseti tevékenységet folytat. Az általános forgalmi adó alá esik minden az önálló kereseti tevékenység körében történt áruszállítás vagy bármilyen más munkateljesítmény. A forgalmi adó alapja az előbbi teljesítmények ellenértéke fejében kapott fizetések összege.

Az adót az fizeti, aki az önálló kereseti tevékenységet folytatja. Ugyancsak ez adó alá esik valamely üzletnek a maga egészében való átruházása. Az adókulcsa a bruttó adóalap egy százaléka. Az adóösszeget mindig teljes koronákra kell kiegészíteni.

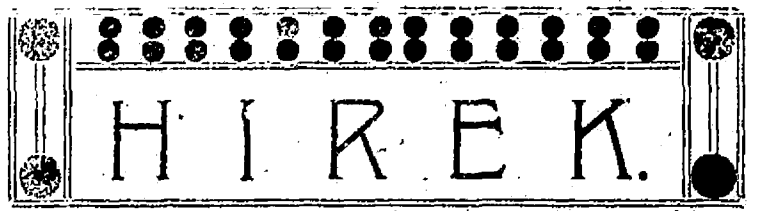
Mennyi lesz Csonkamagyarország hadereje?

A nemzetgyűlés véderő bizottsága ülésén Belitska Sándor honvédelmi miniszter a trianoni békeszerződés határozmányai alapján ismertette a nemzeti hadsereg tervbe vett szervezését.

E szerint csonka Magyarország hadereje áll hét-vegyes dandárból, minden dandár két-három zászlóaljás ezredből és egy önálló zászlóaljból, egy lovasszázadból, egy háromtűgű tüzérszázalból és a szükséges segédszervekből. Van még négy huszárezred,

egy önálló tüzérszázal, három műszaki zászlóalj és egy gépkocsis ágyús- és géppuskás osztag.

Ezután ismertette a miniszter az új nyugdíjtörvényt, amely jelenleg a pénzügyminiszteriummal folytatott tárgyalások állapotában van és foglalkozott a fölös számú hivatásos tiszti és altiszti kar elhelyezésével. A trianoni békeszerződés a tisztek létszámát 1750, az altisztekét 2334 főben állapítja meg. A honvédelmi miniszter a létszámfeletti tiszteket és altiszteket csekély részben az államrendészetnél, főleg azonban a vármorségnél fogja alkalmazni. Az esetleg még fennmaradó csekélyszámu hivatásos tiszteknek és altiszteknek alkalmat óhajt nyújtani, hogy a polgári pályán helyezkedhessenek el, miért is ez időpontig az érdekeltek számára átmeneti illetékekkel átmeneti állományt fog létesíteni. A honvédelmi miniszter fejtegetései után élénk vita fejlődött ki.

— **Rokkantak érdekében.** A népjóléti miniszter a nem hivatásos legénységi állományu katonákból lett hadirokkantak, az ilyen elesett, eltűnt vagy elhalt katonák hátrahagyott özvegyei és árvái, valamint a nem hivatásos legénységi állományu katonákból lett hadirokkantak gyermekei részére a különféle hadigondozási támogatásokra és állami ellátásokra vonatkozó rendeletet adott ki. A rendelet részletesen intézkedik a hadirokkantak orvosi utógógykezeléséről, művegtagokkal és más orthopaedikus segédeszközökkel való ellátásáról, iskoláztatásáról, hadiárva intézeti neveléséről és iskoláztatásáról, nevelési segélyéről, magukkal tehetetlen hadirokkantak elhelyezéséről, a rokkantsági ellátási illetmények és járulékok folyósításáról, hadiözvegyek és hadiárva ellátásáról. Utóbbiak az állami ellátást az előjáróságnál kérhetik. Hadifogságban levő katonák családjai rászorultság esetén hadisegélyt kapnak. Időleges ellátást kérhetnek azoknak az eltűnt katonáknak felélége és gyermekei, akiről már egy év óta semmi hír nincs. Állasközvetítés, továbbá társadalmi és gazdasági érdekképviselet iránti kéréseikkel a hadirokkantak, özvegyek és árvák forduljanak a „Hadróá“-hoz (Budapest, V. Falk Miksa-utca 9.) mely mindenkinek segítségére van, aki a szövetségbe belép.

— **Záróra.** A belügyminiszter a vidékre nézve vendéglők, kocsimák, italmérők vagy elárúsító helyek és más hasonló üzletek, kávéházak nyitvatartásának idejét éjjeli 12 órában szabta meg. Az egyesületek zárórája éjjel utáni 2 óra.

— **Ujabb huszezer hadifogoly jön Oroszországból.** Trieszti jelentés szerint több hónapi szünet után a hadifoglyok hazaszállítása Oroszországból ismét megindul. A szovjetkormányval kötött meg egyezés alapján tízezer hadifogoly hazautazása Szibériából és Turkesztánból meglehetősen biztosítva van. Ezenfelül Vladivosztokban a népszövetség delegátusa, Nansen is összegyűjtött tízezer hadifoglyot, akiknek a hazaszállítása hamarosan megindul.

— **A mezőgazdasági munkabérek megállapításáról** a földművelésügyi miniszterrel egyetértően a miniszterelnök rendeletet adott ki, amelyet megküldött a vármegyék alispánjának. Az alispánok, amennyiben a mezőgazdasági munka pontos bevégezésének biztosítására szükséges, a fizetendő munkabérek munkanemenként, tavaszi nyári és őszi munkák után a folyó évre, épp így az aratási, cséplési béreket, bérceplésért járó munkabéreket, illetve jutalékok külön-külön szabályozhatják. A megállapítás a megye egész területére, vagy a helyi viszonyokhoz képest az egyes járások, esetleg egyes községek területére szólhat.

— **Nyugtázás.** A hadirokkantakat foglalkoztató és gyámolító egyesület által e hó 24-én rendezett táncmulatság alkalmával a következő feltűzések történtek: Bolza Géza gróf 70 K, Schauer Gábor dr. 70 K, Gazdalfjak önképzőköre 100 K, Salacz Elemér dr. 50 K, Rószjarovitz János 50 K, Kelemen Ferenc 50 K, ifj. Rohony Sámuel 50 K, Wigner Lajos 20 K, Weisz Albert 20 K, Weiszner János 10 K, Plentri Iános 10 K, Müller Károlyné nyomdája 110 K, N. N. 20 K.

— **Családtagok kereseti adójának eltörlése.** A pénzügyminiszter kiadott rendeletében utasította az adókövető hatóságokat, hogy a kereseti adó I., II., III. és IV. osztályában a családtagok adókötelezettségét és adótételeit 1921. évtől kezdve a törvény értelmében ne állapítsák meg.

— **Állat Békésvármegyéhez.** Biharvármegye állatintézet Békésvármegyéhez, melyben a debreceni egyetemen egy gazdasági fakultás felállítását indítványozza és kéri Békésvármegyét, hogy ebben az értelemben felirattal forduljon a nemzetgyűléshez.

— **Junius elsején életbe lép a 24 órás időszámítás.** A hivatalos lap közli a kereskedelmi minisztérium rendeletét, amely szerint a 24 órás időszámítást a vasúti és hajózási forgalomban, valamint a posta-távirda- és távbeszélőforgalomban folyó évi június hó 1-én életbeléptetik.

— **Nemzeti kertgazdaságok.** A honvédelmi minisztérium elrendelte, hogy az özszes csapatparancsnokságok kötelesek kisebb mezőgazdaságot létesíteni saját kezelésben és ezekben, a legénységet rendszeresen foglalkoztatni s oktatni. A csapatgazdaságot nem munkásosztággal, hanem maga a legénység fogja megmunkálni, mely célból hetenként egy-egy délutánra minden embert beosztanak a gazdaságba. A legénység munkájára azok a rokkant tisztek és altisztek ügyelnek fel, akiknek az albertfalvai mező- és kertgazdasági tanfolyam nyújtott kiképzést. A pihenés szüneteiben és esős időben a gazdaságvezető vagy erre a célra a helybeli szakkörökből felkért előadó foglalkoztatást adni. Ilyen módon a földműves és az iparos együtt fog dolgozni, özszeszik és lassankint ki fog egyenlítődni az a nagy ellentét, amely a falu és város között fennáll. Az előállított terményeket a tiszt és altiszt családok élmezésére, valamint a legénység köztétkezésére fogják felhasználni, minek következtében a szédületes piaci árak ismét fognak.

— **Állattenyésztési felügyelőségek lesznek.** A kormány a megszállott területekről Csonka-Magyarországra menekült volt vármegyei gazdasági felügyelőket állattenyésztési felügyelőkké fogja kinevezni. Állattenyésztési felügyelőség a terv szerint minden járási székhelyen lesz.

— **Az Osztrák-magyar bank** március hó 15-iki kimutatása szerint a bankjegyforgalom március hó második hetében Magyarországon 46.4 millió K-val 15.9 milliárdra, Ausztriában 244.9 millióval 38.774 milliárdra növekedett.

— **Az új földhitel.** Az Áltuista Bank újabb jelzálogi fedezet mellett folyószámlakölcsönöket is ad a gazdáknak. A kölcsönök rövid, 6 hónapos lejáratúak és így teljesen hozzásimulnak a mezőgazdák érdekeihez. Ennek az új földhitelnek az a gazdasági hivatása, hogy a többtermelés elérésére szükséges sokszor tetemes összegű forgótőkét bocsásson a gazdák rendelkezésére.

— **A harmadosztályú kereseti adót eltörli a pénzügyminiszter.** Hegedüs Lóránt pénzügyminiszter egy küldöttséget fogadott, amely emlékiratot nyújtott át neki az adókövetés körül tapasztalható súlyos sérelmek orvoslására. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy az adóalanyokat nem akarja tönkretenni és minden méltányos kérésnek eleget tesz. Bejelentette végül, hogy a forgalmi adó bevezetése után eltörli a harmadosztályú kereseti adót.

— **A magyar nádasok.** A magyar földön sok helyen vannak még nádasok, a melyek futóbetyárok és vízi vadak menedékként szolgáltak. A gazdák ősszel rendszerint meggyújtották a nádasat és értékesítésére nem is gondoltak. A földművelésügyi miniszter ufásítást küldött a nádtelepek és füzesek téli és tavaszi kezeléséről. A nád és gyékény mai magas ára mellett azonban a gazdák maguk is gondoskodnak a nád gondos ki-termeléséről.

— **A magyar földeket már osztják az oláhok.** Az oláhok megkezdték Biharban már a bősévi földosztást. Eddig a váradi r. kath. püspökség birtokából, Lakatos Gyula szentmiklósi földjéből, a Markovics-féle birtokból és a Sternthal birtokból osztottak ki több ezer holdat.

Az ezresek kicserélése.

Május elsején kezdődik.

Nagyon sokat foglalkozott minden lap az utóbbi időben a pénz kicserelésével.

A törvényjavaslat többek között azt a fontos intézkedést tartalmazza, hogy a pénzügyminiszter az Osztrák-Magyar Bank magyar felülbélyegzésű bankjegyeinek egyes kategóriáit megállapítandó időn belül levonás nélkül államjegyekre cseréli be, még az állami jegyintézet felállításáig.

A pénzügyminiszter intézkedni fog, hogy a pénzforgalom, ideiglenes szabályozásáról szóló törvényjavaslat életbeléptetése után rögtön megkezdődjék a pénzkicserélés. A kormány május 1-én hozza forgalomba az új ezresbankjegyeket.

A többi bankjegy kicserélése május végén kezdődik meg.

Másik fontos intézkedés az, hogy a pénzkicserélés az első hetekben minden levonás nélkül történik és csak később kezdenek 2, 3, majd 5 százalékos illetéket szedni.

A törvényjavaslat végrehajtási rendelete fogja megállapítani, hogy az állampénztáraknál meddig fogadják el a régi pénzt fizetési eszközként.

Községi ügyek.

X. **Új jegyzői állások.** A községi képviselőtestület legutóbbi közgyűlésén 3 új jegyzői állás szervezésének kérdésével foglalkozott és annak megállapítása végett, hogy azokra tényleg szükség van-e, bizottságot küldött ki.

Mi azt hisszük, hogy a képviselőtestület bizottság nélkül is, momentán megállapíthatja volna azt, hogy új jegyzői állások szervezése most, amikor egy új községi törvény meghozatala előtt állunk, időszerűtlen, de a közteherviselés szempontjából fölösleges újabb megterhelése az amúgy is elég adót nyögő polgárságnak. És végül még az esetre is, ha ezen új jegyzői állásokra tényleg nem csak egyesek, de a közérdekben is szükség lenne, nagy nyílt kérdés, hogy megterhelheti-e ezzel a községet ez a mostani képviselőtestület, amelynek nemcsak hogy a megbízatása már rég lejárt, de a melynek jelenlegi összetétele a mai demokratikus irányzatnak meg nem is felel, amelyben a lakosság egyes osztályai éppen nem számarányuknak és súlyuknak megfelelően vannak képviselve.

Az új községi törvény, amint értesülünk, pár hónapon belül meg lesz. Ha a háború 4 éve alatt felszaporodott teendőket a békebelinél kisebb létszámú jegyzői kar is el tudta végezni, nem értjük miért lett most, amikor a takarékoskosságot ugyancsak szem előtt kell tartani, olyan sürgőssé új jegyzői állások szervezése és miért nem lehet azzal azon pár hónapig várni, amíg az új községi törvény meg lesz, annál is inkább, mert nem kizárt, hogy ennek rendelkezése szerint esetleg rendezett tanácsú várossá kell átalakulnunk.

X **Munkás- és tisztviselőtelepek.** A képviselőtestület hozzájárult a tanács azon javaslatához, hogy munkás- és tisztviselőtelepek létesítésére a község az ugynevezett zöld pázsitot adja el négyszögölenkénti 2, 3 és 5 koronás árban.

Ezen akcióval kapcsolatosan Sárkány János mérnökkari őrnagy színtérén építeni fog ugyanott 32 mintaházat.

A telep közepén a község magának tartott fönn négy házhelyet közcélokra.

Egyház. Iskola.

* **Tanestület értekezlet.** Az ág. hitv. cv. egyház tanestülete május 1-én, vasárnap d. e. 11 órakor rendezte értekezletét a központi iskola I. oszt. tantermében. Az értekezleten Bodnár József gyakorlati előadást tartott 1 oszt. növendékekkel. Az értekezleten való megjelenés minden tanestületi tagra kötelező.

Előadások. Mulatságok.

* **Hangverseny.** A szarvasi evang. tanítónőképző-intézet f. évi május hó 14-én, pünkösd szombatján a szinkörben este fél 8 órai kezdettel, magas nivóju hangversenyt rendez, melyen városunk elismert zenészei, továbbá a szarvasi férfi dalkar is részt vesznek. A műsor kiemelendő pontja — értesüléstünk szerint — Liszt Ferenc egy dalművének egyik része nyolc szólamu vegyeskarral, férfi és női szólókkal. A hangverseny iránt a közönség minden rétegében nagy az érdeklődés. A műsort a jövő számban fogjuk közölni.

EGYESÜLETEK.

(A **Ébredő Magyarok Egyesületének**) helyi csoportja taggyűlést tartott múlt vasárnap d. e. 11 órakor a Móve nagy termében. A gyűlésen kiegészítették a tisztkart, majd a titkár ismertette a helyi csoport eddigi működését a helyi viszonyokat és az Éme céljait. Kitzte az Éme legfőbb célját, mit ebben lehetne összefoglalni: keresztény, faji öntudat nevelése a zsidó kereggel, a zsidó politikával, a zsidó világhatalommal, a zsidó göggel szemben. A hallgatóság a megértéssel fogadott, statisztikai és történelmi adatokkal támogatott fejtegetési feszült figyelemmel hallgatta és elismeréssel honorálta. Az egyesületbe belépni szándékozók Papp István folyam-ármentesítő társulati igazgatónál az egyesület elnökénél vagy Tömörkényi Dezső tanítónőképző-intézet tanáránál jelentkezzenek.

(A **szarvasi férfi dalkar**) április hó 24-én tartotta tisztújító közgyűlését a Molnár-féle iskolában. A közgyűlést Nikelszky Zoltán a dalkar elnöke nyitotta meg. Szép szavakkal emlékezett meg a dalkar halottjairól s arról, hogy miért szünetelt a dalkar. Az elnöki megnyitó után következett a tisztújítás. Elnök lett Nikelszky Zoltán, alelnök: Földváry János, jegyző Privler Pál, pénztáros Brachna Gábor, ellenőr Jánovszky György, háznagy Szvák Pál, zászlótartó Cseh József. Számvizsgálók: Sűveges János, Rohoska Géza, Frankó Mihály. Rendezőbizottság: Podani Soma és Pataki János. Karvezető: Szupper Frigyes, tiszteletbeli karnagy Saskó Soma. Tiszteletbeli tagok: Grósz Lambert és Kántor Mihály. A közgyűlés a dalkar véduokéül megválasztotta egyhangulag Réthy Vilmost. A dalkar május vagy június hó folyamán nagyobb szabásu dalestélyt rendez. A dalkar pártoló tagja lehet minden szarvasi polgár. Pártoló tagsági díj havi 2 korona.

Ipar. kereskedelem.

Ipartestületi közgyűlés. A szarvasi ipartestület április 24-én délután közgyűlést tartott a mely igen népes és viharos volt. A közgyűlést András Dezső beszámoló beszédje nyitotta meg. A zárszámadások és az évi jelentés elfogadása után következett az 1921. évi költségelőirányzat tárgyalása; ennek kapcsán — tekintettel a nehéz viszonyokra — fölemelték a tisztviselő és a szolga fizetését. Az elnök tisztelet díja 1000 korona, jegyző fizetése 3000 kor., pénztárosé 2000 kor., a szolga fizetése 1000 kor. Kiseb folyó ügyek elvégzése után következett a tisztújítás. A tisztújítás eredménye az alábbi: előjárósági tagok lettek: Borgulya Mihály, Rohony János, Szűcs József, Földváry János, Darida Soma, Fehér József, Molitorisz Pál, Kelemen Eerenc, Baginyi József, Legyessy Soma, Gyebnár András, Janurik János, Mihálik János, Simkó Soma, Brachna Gábor, Oszterland Gyula, Forster Gusztáv, Brachna Lajos, Janurik Lajos, Dankó András, Kornidesz Pál, Gyurik István, Klimaj Mihály és ifj. Kántor Soma. Könyvtárosok: Sutyinszky Márton és Szklenár György. Számvizsgálók: Forster Károly, Palkovics István és Sűveges János. Gondnok lett: Biacsok Andás. Pénztáros Kasnyik János. Az ügyészi állásra jelölve volt dr. Mázor Elemér és dr. Salacz Elemér; utóbbi, miután a kisgazdapárt ügyésze, kisebbségben maradt s dr. Mázor Elemér lett ipartestületi ügyész.

Irodalom.

— **A Hazánk** az ébredő magyarok bátor harcos hetilapjának legújabb száma szenzációs tartalommal jelenik meg. A magyar politika, irodalom, tudomány, hírlap-irodalom olyan neveitől hoz közleményeket, mint dr. Herkely Viktor, Schandl Károly, Kmoskó Mihály, Kádár Lehel, Lendvay István, Bodor Aladár, Geszthey Nagy László, Kiss Menhért. Nagyszerű riportok, események, feljegyzések, közgazdasági rovat, regény, stb. Előfizetési ára negyedévre 60 K, félévre 110 K. (József-körút 5.)

Tudtam . . . Tudok.

Jártam egyedül csókos ajakkal,
Azt sem tudtam mi a szerelem.
Aztán szerettem telve vágyakkal,
S tudok egyet, mi a győtrelem.

Tudtam imádkozni egyszer nagyon régen,
Feledve lett a múlt, a gyermek év.
És most mit sem tudok csak fájó lélekkel,
Sírni, zokogni sok-sok ezrekér'.

Joszonnsky.

Rogánycsarnok.

A granadai rózsák.

Irtá: Jean Rameau

(16)

Most dél felé vette útját és a csillagok szerint irányította vándorlását, hogy el ne tévedjen. Montségurbe törekedett, ahol föl fogja keresni Dubordieu mészárszékét és megmenti bármi áron hűséges Mártonját a reá váró szörnyű sorstól.

— Meg, fogom menteni! — mondá magában futás közben Lázár! — meg én, ha gondviselés megsegít. Aztán úgy, a mint távoztam, visszatérek ismét a zárdába és senki sem sejtí majd, hogy távol voltam. A jó isten pedig, a ki látja szívemet, meg fogja nekem bocsátani bűnömöt, ha buzgón imádkozom hozzá és olyan penitenciát szabok magamra, mely megfelel vétkemnek.

Fráter Lázár keresztet vetett magára. Ép akkor tűnt fel a látóhatáron valami sárga fény, a melyet fekete árnyak szegélyeznek minden oldalról.

A faluba érkezett.

III.

A sötét toronyban, melynek körrajza a falura vetette árnyékát, tizenegyet ütött az óra. A fiatal trappista kemény cipői felköltötték a viszhangot a házsorok közt. Senki sem volt az utcákon és a falu kihaltak látszott.

Lázár nagy zavarban volt. Hova menjen sajátképen és mit tegyen? Miként találja meg azt a helyet, ahol Mártont őrzik?

Megkísérelte, nem olvashatná-e a boltok felírását, de ez sem sikerült, mivel nagyon sötét volt. Végig járt tehát valamennyi utcán, megállott minden keresztutnál, de nem jött senki. Egy régi épületben kivilágított ablakot pillantott meg és újból reménykedett, de nem volt bátorsága arra, hogy az ablakon kopogtasson. Sőt reszkett annál a gondoltnál, hogy valakit meg kell szólítania. Hét évi folytonos némaság csaknem megbénította nyelvét. Néhány percig fel-alá járt a kivilágított ablak előtt, de aztán észébe jutott, hogy hosszú csuhája még meg találja ijesztetni azokat, akik a sötét éjben meglátják és azért lopva ment tovább az árnyékba borult falak mellett.

Hirtelen másra határozta el magát. Arra t. i., hogy végig megy újból valamennyi utcán és megáll minden olyan épület előtt, amelyről föltehető, hogy mészáros lakja. Szólítani fogja Mártont és a hű állat bizonyára megadja erre a feleletet.

Azonnal hozzátótt térve kiviteléhez. Megállott csakhamar egy boltosatos bojárát.

Az Országos Kisgazdapárt és a Magyarországi Kisbirtokos szövetség által 1918-ban alapított.

Kisbirtokosok Biztosító Intézete

Tiszántuli működését megkezdte, és így Szarvason is kerületi képviseletet állított fel *Tűz-, jég- és népeletbiztosítások* a legolcsóbb díjak mellett köthetők.

Kisgazdáknak külön 20 százalékos díjkedvezmény.

A szarvasi járás képviseletével **Lévay Balázs** ur, lakik III. ker. Vak-utca 184. sz. alatt, lett megbízva, ki készséggel szolgál felvilágosítással. **Ugyanott részvények is jegyezhetők.** 3—4

előtt, amelyen érezhető volt az állati pára nyoma és lehetőleg közel menvén, halk hangon így szólt:

— Itt vagy-e Márton? Én kereslek, a te gazdád!

De nem kapott semmi választ. Egy álló óráig járta be a fiatal trappista a falut és mindenütt ismételte kísérletét, ahol istállót sejtett. Néha sietve kellett odább állnia, mert hívására megnyílt egy ablak és kinézett rajta egy parasztnak ijedt arca, vagy egy kutya ugrott keresztül a kerítésen és ugatva üldözte jó darabig a csuklyás éjjeli vendéget.

Az óra tizenkettőt ütött. Lázár már-már elvesztette reményét, hogy megtalálja Mártont. Tán már megölték is a szegényt és ő hasztalan szölitgatja.

Olyan utra tért már most, mely kifelé vezetett a faluból és a kétségbeesett trappista már nem mérsékelte hangját, hanem hangosan kiáltotta Márton nevét. A házak egyre ritkábbak lettek és végre egy olyan elhagyatott térségre jutott, ahol a tücsök sajátságos ciripelése szakította meg az éjjeli csendet.

— Márton! Hol vagy Márton? — kiáltott egyre Lázár,

Folyt. köv.

Hirdetmény.

Felhívom a t. közönség figyelmét arra, hogy az artézi fürdőnek minden helyiségét sok költséggel átjavítottam és kitakarítottam, hogy tisztán és rendben álljon a közönség rendelkezésére. Egyszersmind tudatom, hogy

a belső úszoda megnyitott. Kérem a közönség számos látogatását. Tisztelettel

az artézi fürdő bérloje.

Nagyszénáson a Dáni-féle majorban 1 darab 16 hónapos tenyésztésre kiválóan alkalmas **BIKA van eladó.**

Eladó III. ker. 283. szám alatt egy teljesen jókarban levő kontrafékes, szabadonfutó **kerékpár.** Esetleg buzáért is elcserélendő. 1—2

Saját termésű olésó és jó bor nagyban kapható Réthy Vilmos szőlőbirtokosnál. Tavalyi termés. Kétszer fejtett, **literenként 29 K-ért** házhoz szállítva, Legkisebb mennyiség 50 liter. Ugyanott hegyezett és impregnált 130—160 **Szőlőkaró** is kapható, cm. hosszú darabonként 5 és 7 koronáért. Rendelések Réthy ecetgyárában a beérkezés sorrendje szerint azonnal elintéztetnek. 2—3

Fiúk lapelárúsitónak

Jó áratással felvételnek a Szarvasi Újság kiadóhivatalában.

Csonka Magyarország nem ország, Egész Magyarország menyország.

Darida Samu és György

koosiggyártók

SZARVASON, Deák Ferenc-utca 434.

Elvállalunk mindennemű igás kocsik, szekerek készítését és javítását, ugyancint minden néven nevezendő féderes kocsik (hintók) készítését, átalakítását és javítását pontos kivitelben mérsékelt árért. — Egy jó munkás **kovács segéd** azonnal felvétetik. 3—13.

RÓMER PÁL

asztlalos és temetkezési vállalkozó

SZARVAS.

I. ker. Deák Ferenc-utca 87 sz.

Dr. Flesch-féle

Skaboform - kenőcs

újából kapható!

Leghamarabb megszünteti:

Viszketegséget

sömört, ótvart, rühességet.

Nem piszkít, szagtalan, nappal is használható.

15, 25 és 40 K-ás dobozokban.

Bédörzsölés utánra való

Skaboform-puder 9 korona.

Kén- és kátrányszappan 22 K.

Kapható minden gyógyszer-tárban.

Főraktár Török József r.-t. Budapest,

VI. Király-utca 12.

Lapunk árúsitó helyei

Nagy Sándor könyvkereskedése, Nagy tőzsde, Piaci bódé, Általános fogyasztási szövetkezet, Vitális János vegyes kereskedése, Blaskó Jenő vegyes kereskedése, Holub István vegyes kereskedése, Baán Béla vegyes kereskedése, Községi fogyasztási szövetkezet, Pártkör. Tulok Jenő könyvkereskedése. Véber István dohánytőzsdeje.

MINDEN JÓ

...**ÜZLETEMBER**...

a „**SZARVASI ÚJSÁG**”-BAN **hirdet!**

Hirdetéselt felvételnek. Szarvasi

Csasztvan Györgyné könyvnyomdájában Belicey-ut 9. szám.